



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 674/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Kozovským, Björnsonova 8, Bratislava, proti rozhodnutiu Okresného úradu Malacky, pozemkového a lesného odboru č. PLO-2014/1756-33/TKA z 9. decembra 2014 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, rozhodnutiam Okresného úradu Bratislava, odboru opravných prostriedkov č. OOP4-2015/5/34818-VSK z 10. apríla 2015 a č. OU-BA-OOP4-2015/6/34818-VSK z 20. apríla 2015 a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/61/2016 z 11. júla 2017 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sžrk/12/2018 z 25. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia čl. 2 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami a postupmi orgánov verejnej správy a správnych súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Žiada zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie finančného zadosťučinenia 1 500 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V správnom konaní o návrhu užívateľov pozemkov na vyporiadanie vlastníctva k pozemkom v záhradkovej osade [REDACTED] zo 4. októbra 1999 prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 27. októbra 2014 nevyhovел námietkam sťažovateľa ako vlastníka dotknutých pozemkov proti výpisu z úvodných podkladov aktualizovaného registra pôvodného stavu

na pozemky nachádzajúce sa v záhradkovej osade. Následne napadnutým prvostupňovým rozhodnutím správneho orgánu z 9. decembra 2014 boli podľa zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 64/1997 Z. z.“) schválené úvodné podklady (register pôvodného stavu a geometrický plán) projektu pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva pozemkov v záhradkovej osade.

3. Odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa z 27. októbra 2014 bolo napadnutým rozhodnutím správneho orgánu druhého stupňa z 10. apríla 2015 zamietnuté a prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu potvrdené.

4. Druhostupňový správny orgán napadnutým rozhodnutím z 20. apríla 2015 zamietol aj odvolanie sťažovateľa a ďalších účastníkov správneho konania proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa z 9. decembra 2014.

5. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu druhostupňového správneho orgánu z 20. apríla 2015 žalobu, ktorú Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zamietol.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť. Namietal, že správne konanie vo veci vyporiadania vlastníctva k pozemkom odporuje zákonu č. 64/1997 Z. z., pretože sa viedlo so subjektmi, ktoré na to pre nesplnenie potrebných predpísaných podmienok nenadobudli spôsobilosť. Sporná záhradková osada nie je nositeľom žiadneho z užívacích práv uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) až e) zákona č. 64/1997 Z. z., rovnako ani jej členovia. Zmluva so Štátnym majetkom [REDAKOVANÉ] z 25. júna 1982 bola uzavretá na dobu 30 rokov na dočasné bezodplatné užívanie parcely č. [REDAKOVANÉ] v celosti, nie však na parcely č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve sťažovateľa, ktoré sú nesprávne začlenené do predmetnej záhradkovej osady a ktoré užívajú jej členovia neoprávnene. Pritom práve ohľadne týchto parciel nebola medzi sťažovateľom a užívateľmi pozemkov nikdy uzavretá nájomná alebo užívacia zmluva. Správny orgán nepreukázal splnenie podmienky na začatie konania podľa § 7 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z., t. j. že sťažovateľ ako vlastník pozemku parcely č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] odmietol svoje pozemky užívateľom pozemkov odpredať. Sťažovateľ napokon namietal, že v projekte pozemkových úprav navrhované úpravy parciel č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] nie sú zapracované v celkovej výmere bezo zbytku, tak ako to ukladá § 4 ods. 3 a § 11 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, v dôsledku čoho vykonaním pozemkových úprav zostanú zvyšky pozemkov vlastníka rozdrobené po obvode pozemkových úprav bez scelenia tak, ako je navrhované aj v úvodných podkladoch projektu schválených žalovaným správnym orgánom, čo je v rozpore s racionálnym priestorovým usporiadaním pozemkového vlastníctva.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol. Vo vzťahu ku kritike, podľa ktorej zmluva z r. 1982 nebola uzavretá aj na parcely č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ], najvyšší súd z administratívneho spisu z grafickej časti registra pôvodného stavu z mája 2014 zistil, že parcely č. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú vedené v registri [REDAKOVANÉ] a spolu s parcelou č. [REDAKOVANÉ] sú súčasťou parcely č. [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ teda parcela č. [REDAKOVANÉ] bola odovzdaná do dočasného užívania záhradkovej osade zmluvou z 25. júna 1982, táto sa nepochybné vzťahovala aj na parcely č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ]. Z uzavretej zmluvy z r. 1982 potom nadväzne vyplýva aj splnenie

podmienok podľa § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. Na veci nič nemení ani argumentácia sťažovateľa, že so záhradkovou osadou nikdy neuzavrel nájomnú zmluvu, pretože podľa § 3 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. v prípade, ak medzi vlastníkom a užívateľom nebola uzavretá nájomná zmluva, vznikne medzi nimi dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 64/1997 Z. z. nájomný vzťah. Z obsahu administratívneho ani súdneho spisu pritom nevyplýva dôkaz vylučujúci vznik nájomného vzťahu medzi užívateľmi a vlastními predmetných pozemkov ani ďalšie skutočnosti nasvedčujúce, že by ku dňu podania návrhu užívateľov pozemkov na začatie konania podľa § 7 zákona č. 64/1997 Z. z. došlo k zániku nájomného vzťahu. Uvedené ďalej potvrdzuje aj doklad o zaplatení nájomného sťažovateľovi za roky 1997 až 2000 v sume 10 198 Sk.

8. Ani argumentáciu nepredložením návrhu kúpnej zmluvy užívateľmi pozemkov sťažovateľovi ako podmienku na začatie konania podľa § 7 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. najvyšší súd nevyhodnotil ako dôvodnú, pretože z obsahu administratívneho spisu považoval za preukázané, že sťažovateľovi (v zmysle pripojených dokladov o doručení) návrh kúpnej zmluvy doručený bol.

9. K námietke sťažovateľa založenej na súvise napadnutého administratívneho rozhodnutia s projektom pozemkových úprav najvyšší súd podčiarkol účel konania podľa zákona č. 64/1997 Z. z., ktorý nezahŕňa vyporiadanie vlastníctva k pozemkom nachádzajúcim sa mimo zriadených záhradkových osád. Zároveň upozornil, že podľa § 8 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. sa k návrhu prikladá geometrický plán zriadenej záhradkovej osady.

III.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ kritizuje, že správne orgány ani súdy sa nezaoberali jeho argumentáciou, podľa ktorej je od roku 1992 výlučným vlastníkom parciel č. ■■■ a č. ■■■, pričom na tieto parcely nikdy žiadna zmluva uzavretá nebola, a preto užívanie týchto parciel zo strany záhradkárskej osady, resp. jej členov, je od počiatku bez právneho vzťahu, teda nezákonné. Zo strany užívateľov sporných pozemkov nebol vykonaný žiaden návrh, resp. prejav vôle k uzatvoreniu nájomnej alebo užívacej zmluvy v písomnej podobe. Sťažovateľ nedisponuje žiadnym návrhom zo strany užívateľov predmetných pozemkov na ich odkúpenie. Nie je mu preto jasné, ako mohol najvyšší súd skonštatovať doručenie návrhov zmlúv na odkúpenie pozemkov. Žiadny z dovtedy konajúcich orgánov neuviedol, že by sa v spise nachádzali doklady preukazujúce doručenie návrhov kúpnych zmlúv. Nikto sťažovateľovi splnenie tejto podmienky nepreukázal.

11. Opakovane sťažovateľ prednáša námietku, podľa ktorej v projekte pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva pozemkov v dotknutej záhradkovej osade nie sú navrhované úpravy parciel č. ■■■ a ■■■ zapracované v celkovej výmere bezo zbytku, čo je v rozpore s racionálnym priestorovým usporiadaním pozemkového vlastníctva. Takéto usporiadanie pozemkového vlastníctva v napádaných rozhodnutiach spôsobí sťažovateľovi škodu, pretože okolité zvyšky pôvodných parciel č. ■■■ a č. ■■■ vo vlastníctve sťažovateľa budú rozdrobené po obvode pozemkových úprav a *de facto* v tejto časti nevyužiteľné, čím dochádza k znehodnoteniu vlastníckeho práva sťažovateľa. Najvyšší súd sa bližšie nezaoberal touto argumentáciou sťažovateľa.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 9. decembra 2014 a postup predchádzajúci jeho vydaniu boli preskúmateľné v správnom konaní o odvolaní, ktoré sťažovateľ podal a o ktorom druhostupňový správny orgán meritorne rozhodol. Existencia opravného konania nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozhodnutí a postupe správneho orgánu prvého stupňa, keďže odvolanie predstavovalo účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozhodnutiu z 9. decembra 2014 a jemu predchádzajúcemu postupu odmietnutá pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Pokiaľ ide o rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu z 10. apríla 2015 a 20. apríla 2015 a postupy, ktoré im predchádzali, tieto boli preskúmateľné súdom v konaní o žalobe podľa druhej hlavy piatej časti v tom čase účinného Občianskeho súdneho poriadku. Uvedený účinný prostriedok ochrany práv však sťažovateľ nevyužil voči rozhodnutiu správneho orgánu druhého stupňa z 10. apríla 2015 a jemu predchádzajúcemu postupu, preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Naopak, sťažovateľ proti rozhodnutiu správneho orgánu druhého stupňa z 20. apríla 2015 a proti postupu, ktorý mu predchádzal, žalobu podľa zodpovedajúcich ustanovení Občianskeho súdneho poriadku podal a krajský súd ju meritorne prejednal, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti ústavný súd odmietol z dôvodu nedostatku právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

14. Rovnako aj ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu a jemu predchádzajúci postup boli preskúmateľné v konaní o kasačnej sťažnosti najvyšším súdom. Sťažovateľ kasačnú sťažnosť podal a najvyšší súd o nej meritorne rozhodol. Aj v tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

15. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd k prvej sťažnostnej námietke uvádza, že nemožno súhlasiť so sťažovateľovou kritikou o nedostatočnej pozornosti venovanej najvyšším súdom parcelám č. ■■■ a ■■■. Z ústavným súdom vyžiadanej kópie napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd vysvetlil evidenciu dotknutých pozemkových parciel v katastri nehnuteľností, ktorá preukazuje, že sporné parcely ako súčasť parcely č. ■■■ boli zahrnuté do užívacieho režimu záhradkovej osady. Súčasne sťažovateľ účinne nevyvracia zistenie najvyššieho súdu nadobudnuté z administratívneho spisu o doručovaní návrhu na uzavretie kúpnej zmluvy užívateľmi sporných pozemkov. Preto sa mu ani nedarí nadväzne vyvolať spornosť splnenia podmienky na začatie konania podľa § 7 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z., z ktorého vyplýva, že užívatelia pozemkov sú povinní preukázať, že vlastníci odmietli k pozemkom uzavrieť kúpnu zmluvu k pozemkom alebo že vlastníci sa k návrhu kúpnej zmluvy nevyjadrili v zákonnej lehote. Samotné prekvapenie sťažovateľa, že do napadnutého rozsudku žiaden z konajúcich orgánov nezdôraznil existenciu zodpovedajúcich doručení v spisovom materiáli, nemožno vyhodnotiť ako dostatočné spochybnenie záverov najvyššieho súdu. Sťažovateľ v tomto smere nielenže neprodukuje žiadne dôkazné návrhy, ale neunáša ani bremeno tvrdenia spôsobilého právne relevantným spôsobom preukázať opak.

16. K druhej sťažnostnej námietke ústavný súd uvádza, že z rozsudku krajského súdu zo 11. júla 2017 (dostupný v databáze súdnych rozhodnutí na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) nevyplýva, že by poškodenie svojho vlastníckeho práva v procese realizácie pozemkových úprav sťažovateľ napadnutým administratívnym rozhodnutiam vytýkal. Pritom správny súd (krajský súd) je v konaní o žalobe podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250j ods. 1) i v konaní o všeobecnej správnej žalobe podľa Správneho súdneho poriadku (§ 134 ods. 1) viazaný žalobnými dôvodmi (bodmi) a nad ich rámec nie je oprávnený žalované postupy a rozhodnutia orgánov verejnej správy preskúmať. Keďže sa so sťažovateľovou predmetnou námietkou krajský súd nemohol vysporiadať, potom v kasačnej sťažnosti sťažovateľ ani nemohol vytknúť jej nesprávne právne posúdenie. Ak tak urobil, najvyšší súd bol oprávnený tento kasačný dôvod vyhodnotiť ako irelevantný už len z dôvodu jeho neuplatnenia v žalobe proti napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu. Napriek tomu najvyšší súd zvýraznil prísnu a výlučnú účelovú orientáciu zákona č. 64/1997 Z. z. na pozemky tvoriace súčasť záhradkovej osady, ako aj podstatu pozemkových úprav vedúcich k prípadnému vyvlastneniu, ktoré je však nevyhnutne spojené buď s poskytnutím náhradného pozemku alebo s náhradou v peniazoch. Tým okrem iného naznačil, že argument o ujme na vlastníckom práve sťažovateľa je v danom štádiu konania podľa zákona č. 64/1997 Z. z. z hľadiska definitívnych rozhodnutí, ku ktorým ešte len dôjde, do istej miery predčasný. Ústavný súd tu odkazuje na bod 33 rozsudku najvyššieho súdu, v ktorom konštatoval, že konanie podľa zákona č. 64/1997 Z. z. sa skladá z viacerých etáp, pričom sťažovateľ v správnom súdnictve navrhol prieskum rozhodnutia chronologicky i vecne zaradeného do počiatočných etáp administratívneho procesu (schválenie úvodných podkladov).

17. Pre ústavný súd je z hľadiska druhého sťažovateľom formulovaného sťažnostného dôvodu podstatným zistenie o neuplatnení tohto dôvodu v žalobe podanej proti administratívnemu rozhodnutiu, čo v konečnom dôsledku determinuje aj ústavnú akceptovateľnosť reakcie najvyššieho súdu, ktorý v súlade s konceptom zákona č. 64/1997 Z. z. zdôraznil obmedzenie jeho aplikačného dosahu len na pozemky tvoriace súčasť záhradkovej osady. Zásah do subjektívnych práv sťažovateľa reflektujúcich jeho vlastnícke právo k tým častiam jeho pozemkového vlastníctva, ktoré pozemkovými úpravami dotknuté nebudú, preto stojí formálne mimo rámca postupov a rozhodnutí konajúcich orgánov verejnej správy. Aj túto námietku sťažovateľa preto ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

18. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 2 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd uvádza, že predmetné ustanovenie ústavy nezakotvuje žiadne základné právo alebo slobodu, preto v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže predstavovať referenčné ustanovenie. V tejto časti je preto ústavná sťažnosť taktiež nedôvodná.

19. Ústavná sťažnosť je v časti smerujúcej proti rozsudku najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a z toho dôvodu bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu